Je eigen verhaal als steun, tot in detail op maat gemaakt

De mogelijkheden om zelf muziek, video’s en andere vormen van nieuwe media te maken, hebben de afgelopen jaren een enorme vlucht genomen. Met de komst van AI zijn die mogelijkheden nog groter geworden. Autismetrainer Melvin Wessels onderzoekt in een pilot hoe je deze ontwikkelingen kunt inzetten in de ondersteuning van cliënten. Samen met hen maakt hij bijvoorbeeld muzieknummers, video’s en visualisaties die aansluiten bij hun ondersteuningsvragen. Dat kan helpen bij bijvoorbeeld spanning, boosheid, overprikkeling, zinvolle daginvulling, slecht slapen of het gevoel niet begrepen te worden. Op dit moment werkt Melvin met bijna tien cliënten in de pilot. Eén van hen is Rob, die bij St. Anna woont.

→ Rob en Melvin

Melvin: “Voordat ik met een cliënt één-op-één uitzoek wat zou kunnen werken, spreek ik de persoonlijk begeleider of betrokken gedragswetenschapper. Daarna kijk ik samen met de cliënt wat er speelt en waar zijn of haar behoefte ligt. Dat gesprek is al waardevol. Als iemand merkt: dit wordt gezien en ik mag zijn wie ik ben, geeft dat erkenning. Vervolgens kijken we wat daarbij kan helpen. Dat kan een muzieknummer zijn, maar ook een video of een visualisatie. Als we bijvoorbeeld een liedje maken, bepalen we samen welke steekwoorden in de tekst moeten komen, welke muzieksoort en instrumenten passen en of iemand een mannen- of vrouwenstem wil”, licht Melvin toe.

Rob: "De video die ik samen met Melvin heb gemaakt helpt mij om uit te leggen wat ik ervaar, maar geeft me ook rust. Het is mijn verhaal, en ik ben trots dat ik dat kan laten zien."

"Hoe persoonlijker de tekst, hoe groter de kans dat iemand zich er helemaal in herkent. Het is echt maatwerk. We proberen zo precies mogelijk aan te sluiten bij iemands leven en ervaringen. Tegelijkertijd kunnen we kijken of onderdelen van een eerder gemaakte oplossing ook voor een andere cliënt kunnen werken. Die basis kunnen we dan opnieuw aanpassen en aanvullen met persoonlijke details. Het blijft dus altijd maatwerk."

Persoonlijke ervaringen

Volgens Melvin is Rob daar een mooi voorbeeld van: "We zijn begonnen met woorden en zinnen over wat hij elke dag ervaart. Daaruit ontstond het lied met de zin: 'Ik voel dingen die een ander niet gelooft.' Daarna hebben we beelden gezocht die bij Rob passen. De zee, omdat hij van de natuur houdt. Een vrouw, omdat hij graag een vrouwenstem wilde. En een hond die lijkt op zijn eigen hond. Zo werd het steeds meer zijn verhaal."

Prikkels

Rob: "Ik kom in het dagelijks leven vaak dingen tegen die voor anderen misschien gewoon zijn, maar voor mij moeilijk kunnen zijn. Ik ervaar bijvoorbeeld veel prikkels. Een plek die voor iemand anders rustig lijkt, kan voor mij helemaal niet rustig zijn. Ik probeer dan uit te leggen wat er gebeurt, maar soms lijkt een ander dat niet te begrijpen. Dan heb ik weleens: 'Ik ben toch niet gek? Het is toch geen aanstellerij?' Als ik dat denk, ga ik naar mijn kamer en bekijk ik de video op mijn laptop. Ik heb hem al heel vaak afgespeeld. Het geeft me rust en ik kan er trots op zijn dat dit mijn verhaal is. Soms laat ik de video ook aan anderen zien, zodat zij beter begrijpen wat ik bedoel."

Melvin: "Als iemand iets heeft dat zijn eigen verhaal verwoordt, kan dat op moeilijke momenten houvast geven. Juist die herkenning en erkenning kunnen ontzettend waardevol zijn."

Wil je de video van Rob zien? Klik dan hier of scan de QR-code...

"Ik ben niet altijd trots geweest op mijn autisme", geeft Rob toe. "Vroeger wilde ik er eigenlijk niets mee te maken hebben. In de loop van de jaren heb ik geleerd ermee om te gaan en het te accepteren. Nu ben ik trots op hoe ik ermee omga. Het hoort bij mij."

Nieuwe mogelijkheden

Melvin: "AI geeft ons nieuwe mogelijkheden om dit soort dingen te maken. Je moet daarbij wel goed aangeven wat AI voor je moet maken. Zo kunnen we bijvoorbeeld een tekst verder uitwerken, daar muziek bij laten maken of beelden voor een video creëren. We gebruiken geen echte foto's of persoonlijke gegevens van cliënten. De keuzes die we samen maken, blijven het belangrijkst. AI helpt ons, maar het is niet zo dat je op een knop drukt en er een kant-en-klaar product uitkomt."

Mijn verhaal

Melvin: "De pilot duurt een jaar. Ik wil graag onderzoeken of we aantoonbaar meer kunnen betekenen voor cliënten met verschillende ondersteuningsvragen. Veel vragen waarvoor we een autismevriendelijke oplossing zoeken, kunnen namelijk ook spelen bij cliënten zonder autisme. Uiteindelijk gaat het erom dat iemand iets heeft dat herkenning en erkenning geeft en waar hij of zij zelfstandig naar terug kan grijpen. Soms is er geen begeleider in de buurt. Maar soms wil je ook gewoon even niet dat een begeleider je helpt. Dan kan het fijn zijn om iets van jezelf te hebben dat zegt: dit is mijn verhaal, dit ben ik. En ik ben goed zoals ik ben." ■

Kort samengevat

- Een cliënt kan soms hulp gebruiken bij stress, boosheid, te veel prikkels of slecht slapen.
- Melvin kijkt dan met de cliënt wat kan helpen, bijvoorbeeld een liedje of een filmpje.
- Iets dat aansluit bij wat de cliënt zelf heeft meegemaakt en wat bij hem of haar past.
- De cliënt kan het hulpmiddel gebruiken wanneer dat nodig is, ook zonder hulp van een begeleider.
- AI kan helpen om deze persoonlijke hulpmiddelen makkelijker en sneller te maken.